

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

donderdag 7 april 2011

MEDITATIE

Koning der Joden

Lezer, hebt u ooit de pijn van de spot gevoeld? Bespot om een lichamelijk gebrek of om welke reden dan ook? Dat doet écht zeer. Wat een pijn moet het de volmaakte en heilige Jezus niet hebben gedaan, toen Hij om Zijn Koningschap bespot en gelasterd werd!

De Joden hebben de Heere Jezus Christus overgeleverd aan Pilatus. Zo staat dan de Koning der Koningen en de Rechter der ganse aarde vóór een wereldse stadhouder. Hij zal berecht worden.

Waren er nog discipelen bij Hem tot Zijn troost? Neen, zij állen hebben Hem verlaten. Zehadden ooit beleden: 'Gij zijt de Christus, de Koning Israëls.' En hoewel deze belijdenis een ware en oprechte geloofsbelijdenis was geweest, had de Heere toch gezegd: 'Gij zult Mij allen verlaten.' En dat was gebeurd! De Joden stonden vóór het rechthuis, maar gingen er niet ín. Het was immers de residentie van een heidense stadhouder en zij wilden niet verontreinigd worden, opdat zij het Pascha eten mochten. Zij waren

En Jezus stond voor de stadhouder; en de stadhouder vroeg Hem, zeggende: Zijt Gij de Koning der Joden? En Jezus zeide tot hem: Gij zegt het.

En een kroon van doornen gevlochten hebbende, zetten die op Zijn hoofd, en een rietstok in Zijn rechterhand; en vallende op hun knieën voor Hem, bespotten zij Hem, zeggende: Wees gegroet, Gij Koning der Joden!

Mattheüs 27:11, 29

rein en wilden dat blijven. Zo zijn wij allen, totdat God Zelf ons onze onreinheid en schuld doet kennen en voor Hem doet belijden. Voor Kájafas, de hogepriester was Jezus beschuldigd van godslastering: 'Hij noemt Zichzelf Gods Zoon!' Een

godsdienstige beschuldiging. Voor Pilátus klinkt het: 'Hij wederspreekt de keizer, want Hij noemt Zichzelf een Koning en verbiedt de keizer schatting te geven!'

Een staatkundige beschuldiging. De stadhouder kan geen schuld in Jezus vinden, maar de Joden schreeuwen het uit: 'Laat Hem gekruisigd worden!' En wat doet Jezus? Hij loopt niet weg. Hij zegt: 'Ja, Ik ben de Koning der Joden.'

Het is zeker: Jezus is Sion's eeuwige Koning! Maar hier staat Hij als Borg. Hij loopt niet weg; Hij stort Zijn toorn niet over hen uit, maar Hij is getrouw aan Zijn borgstelling.

Hij zoekt de eer van Zijn Vader. De mens, van Adam afkomstig, zoekt Gods eer niet. Integendeel, mensen zijn eerrovers van God. Heeft God het ons door Zijn Woord en Geest geleerd?

Kreunde onze ziel ooit: Ik heb God niet verheerlijkt? Ik ben in zonde ontvangen en in ongerechtigheid geboren. Ik heb Uw wet geschonden. Ik heb Uw liefde versmaad. Ik ben zo afkerig geweest van de Koning der Joden. Het is zo'n wonder, dat ik nog niet vernield ben!

Pilatus stelde Jezus vol verachting de vraag: 'Zijt Gij de Koning der Joden?' Maar zijn wij beter? Jesaja zei het al: 'Als wij Hem aanzagen, zo was er geen gestalte, dat wij Hem zouden begeerd hebben. Hij was veracht en wij hebben Hem niet geacht.'

Kennen wij deze schaamte en diepe schuld? Is het geen wonder, dat God ons nog niet verachtelijk uit Zijn mond heeft gespuwd? En wat doet Jezus?

Hij belijdt Zijn geestelijk Koningschap. 'Gij zegt het.' Een bevestiging. Waarom antwoordt de Heere Jezus? Wel, omdat het om de eer van Zijn Vader gaat. 'Ik zoek niet Mijn eer, maar de eer Desgenen, Die Mij gezonden heeft.' Ook staat Hij hier als Borg. Hij verzoent het ongeloof en de ongerechtigheid van Zijn Kerk.

Hij verzoent het miskennen van Hem door Zijn discipelen, die allen weggevlucht zijn.

Inhoud

89e jaargang

Nr. 27

- 1 Koning der Joden
- 2 Onverdraagzaam
- 3 Wat is uw naam?:
De namen van Gods kinderen (12)
- 4 Ziekten in de Bijbel (3):
Geneesmiddelen uit een heilzame apotheek
- 5 Even maar...
- 6 Preken, kunst of gunst? (6)
- 7 Bladzijden uit een synodaal journaal (20)
- 9 Kerknieuws
- 9 Berichten
- 10 Kerkdiensten

Hij verzoent de verloochening van Petrus, die zei: 'ik ken Hem niet.' Hij verzoent het verloochenen van Hem door Zijn volk. Hij verzoent de bespottende Hem wordt aangedaan. Hij zal voor de goddelozen sterven. Lezer, zijn wij zulke goddelozen? Is het ons een wonder, dat God ons nog niet vernield heeft? Om Zijn belijdenis zal Jezus gekruisigd worden. Door Zijn belijdenis verheerlijkt Hij Zijn Vader en zullen vervloekte Adamskinderen met Zijn zegen worden vervuld. Petrus heeft bitterlijk wenend de dagen doorgebracht, totdat de Koning der Joden zijn ziel kwam troosten

op de dag der opstanding. De Heere troostte Petrus met Zijn bitter lijden en sterven, waarmee Hij had voldaan aan het recht van God.

Hij kwam op die dag tot al Zijn discipelen. De Koning der Joden! Alles is door Hem vervuld en Hij heeft genade verworven en deelt die ook uit.

Is deze verachte Koning mijn en uw ziel dierbaar (dat is kostbaar) geworden?

Wel, dan ben Ik veracht en is Hij mij dierbaar!

Geldermalsen, ds. M.J. van Gelder

zonder veel contacten, hun levensweg gaan? En, wie is mijn naaste? Er is meer te noemen vanuit dit rapport. Aandachtspunten voor de omgang met elkaar. In het meeleven met de naaste. Kerkelijk en onkerkelijk.

Protestant

Elsevier heeft recent een speciale editie uitgegeven onder de titel: "Protestant, de essentiële gids bij het geloof dat Nederland heeft gevormd". In deze reader komt kerkelijk Barneveld ook aan de orde. Ik ga in deze bijdrage niet in op de hele inhoud van Elsevier. Alleen een paar opmerkingen over wat Gerry van der List schrijft in het hoofdstuk: "In de file voor de kerk: geloof op de Veluwe". In Barneveld is de godsdienst, zowel in oude als nieuwe vorm, nog heel vitaal. De auteur doelt dan op de in haar ogen streng kerkelijke gemeenschappen en op de evangelische beweging DoorBrekers, die elke zondag in de Veluwe sporthal bijeenkomt. Uit haar artikel een stukje sfeerteekening van een bezoek aan de DoorBrekers: 'Als de muziek begint, verheffen haast alle aanwezigen zich van hun negenhonderd zitplaatsen en zingen mee, soms met de armen gestrekt in de lucht. De teksten staan geprojecteerd op een megascherm: "U Heer bent wonderschoon, naar U verlangt mijn hart". Men roept voortdurend door de zaal, om instemming te betuigen aan het spreken van de voorman. Je kunt dit zien op de foto's, aan de houding van de bezoekers. "DoorBrekers" vervult een leemte. Ze brengt het evangelie in een nieuw Jasje. Daar is behoefte aan", zo zegt een jonge man. Een nieuwe vorm van godsdienst bedrijven.

Wat heeft deze ontwikkeling onze gemeenten te zeggen? In het artikel komen ook de orthodoxe kerken aan bod. Foto's van kerkgangers illustreren de tekst. De schrijfster gebruikt de term "Refodomes", daarmee doelend op de twee nieuwe kerken aan de rand van ons dorp. Vanuit haar bezoek aan De Hoeksteen, het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente in Nederland, citeer ik het volgende: 'De kinderen blijven tijdens de lange dienst gewoon in de kerkbanken zitten. Er zijn geen speciale activiteiten om ze bezig te houden, zoals in tal van andere kerken inmiddels gebruikelijk is'. Ik denk dan: laten wij zuinig zijn op onze diensten. Qua vorm, maar zeker als het gaat om de inhoud. Van der List citeert vervolgens Stoffels,

Onverdraagzaam

We gaan met elkaar in gesprek. Jaco, Arina, Michiel, Willeke en Jan. Van Lodenstein-leerlingen uit de directe omgeving van Barneveld. We richten ons op het RD-artikel van november vorig jaar: "Intolerantie in Barneveld". Herkennen zij de genoemde zaken in dit krantenstukje? En zijn er overeenkomsten tussen het leven in onze burgerlijke gemeente en binnen de scholengemeenschap in Amersfoort? Een interessante vergelijking. Een leuk gesprek. Met dank aan deze jongelui.

Vorig jaar verscheen er een rapport met de titel "Kracht en kwetsbaarheid". Het gaat, zo vermeldt het onderschrift, over de sociale samenhang en leefbaarheid in de gemeente Barneveld. Daarbij horen ook de dorpen eromheen, zoals Terschuur en Kootwijkerbroek. Wat mij treft in dit rapport is de zin: "Tussen kerkelijke en niet-kerkelijke dorpsbewoners en buitenlanders bestaat onderling een "intolerant sentiment". Goed omgaan met verschillen is de 'grootste en lastigste uitdaging', waar Barneveld voorstaat bij sociale samenhang. De bewoners moeten beter omgaan met verschillen. Het helpt, wanneer men samenbindende activiteiten organiseert. Dit voorkomt polarisatie. Het rapport vermeldt dat er wel sterke samenhang is binnen de verschil-

lende bevolkingsgroepen. Dit laatste is herkenbaar. Veel mensen vinden dat buurtbewoners elkaar onvoldoende kennen. Iets wat je niet verwacht in ons dorp, maar wat ik vorig jaar wel zelf aan den lijve heb ervaren. Ik kom op een parkeerplaats in het dorp de overburen tegen. We wonen al 22 jaar recht tegenover elkaar. Wel zitten er plantsoenen, een weg en een singel tussen onze woningen. We hebben elkaar nooit gesproken. Op dat moment vraag ik hen of zij mij kennen. Ze kijken me verbaasd aan en zeggen niet te weten wie ik ben. Ik vertel dat we al vanaf de nieuwbouw overburen zijn... Over 'langs elkaar heen leven' gesproken.

Naast intolerantie spreekt het rapport over eenzaamheid. Dit komt, zo zeggen de onderzoekers, even vaak voor onder kerkelijke inwoners als onder onkerkelijke inwoners. Best een punt van zorg. Hebben we voldoende oog voor hen die zo stilletjes,

hoogleraar aan de VU te Amsterdam, die de term "refoïsering" introduceert. Hij zegt over onze kring: 'Ze zoeken elkaar op, krijgen relatief veel kinderen en kennen een grote loyaliteit. Daardoor kan het gebeuren dat orthodoxe kerkgenootschappen op sommige plekken met succes weerstand bieden aan de tijdgeest. Althans voorlopig'. Deze slotzin van professor Stoffels is veelzeggend. Toch? Bewaar het Pand. Als het om de Waarheid gaat, mogen we intolerant zijn.

Over het algemeen hebben leerlingen respect voor elkaar. We zien geen onderscheid binnen de school tussen jaarlagen en niveaus.

Omgaan met elkaar

Onze school telt op de locatie Amersfoort zo'n 1200 leerlingen. Mijn eerste vraag aan de vijf leerlingen uit verschillende klassen is: 'Kennen jullie elkaar'? Eén van hen kent geen van de anderen, zelfs niet van gezicht. Terwijl ze toch elke dag in hetzelfde gebouw rondlopen. Hoe zou dit komen? 'Wij kennen vooral onze jaar- en klasgenoten, daar gaan we intensief mee om. De anderen spreek je eigenlijk nooit'. De leefbaarheid en sociale aspecten zijn goed op school. Je proeft een stuk saamhorigheid. 'We vinden het ook altijd fijn om na een vakantie weer naar school te gaan. Niet om het leren, maar om de contacten met vrienden'. Over het algemeen hebben leerlingen respect voor elkaar. We zien geen onderscheid binnen de school tussen jaarlagen en niveaus. Tussen oudere vwo'ers en jongeren vmbo'ers. Het valt ons op dat er haast nooit gevochten wordt. Gelukkig maar. Dit kan niet worden gezegd van "pesten", helaas gebeurt dat wel.

Wanneer we het aspect eenzaamheid aan de orde stellen, zeggen alle leerlingen dat er best nog vrij veel eenzaamheid is onder de leerlingen. Allemaal kennen ze wel van die jongens en meisjes, die altijd alleen staan in de pauze. Het zouden er in de hele school wel eens 20-25 kunnen zijn. Maar intolerantie, onverdraagzaamheid? Nee, dat kennen we niet binnen onze schoolmuren.

Als vanzelf gaan vanuit dit thema mijn gedachten naar Daniël 6. Darius de Meder is Daniël bijzonder

WAT IS UW NAAM?

12

Efraïm

'Is niet Efraïm Mij een dierbare zoon, is hij Mij niet een troetelkind? Want sinds dat Ik tegen hem gesproken heb, denk Ik nog ernstiglijk aan hem; daarom rommelt Mijn ingewand over hem; Ik zal Mij zijner zekerlijk ontfermen, spreekt de HEERE'.

Jeremia 31:20

De profeet Jeremia heeft getreurd. Lees zijn Klaagliederen maar. De schuld en straf over zijn volk deden hem pijn in de ziel. Maar hij heeft niet alleen getreurd. Hij heeft ook gezongen. Hij mag het doen in Jeremia 31. Hij ziet door het geloof het volk Israël uit de ballingschap terugkomen. Onbegrijpelijk is het dat de Heere nog wil gedenken. De profeet mag ver zien. Ten diepste mag hij de verlossing van alle uitverkorenen beleven tot vreugde van zijn ziel.

Het is een onuitsprekelijke blijdschap als gezien mag worden dat de Heere ondanks alle schuld en zonden wederkeer geeft tot God Die we hebben verlaten in het paradijs. Onder degenen die terugkeren is Efraïm. In de bovenstaande tekst noemt de Heere hem een dierbare zoon, zelfs een troetelkind. Efraïm mag delen in de ontfermingen Gods.

Dit is niet vanzelfsprekend, want met Efraïm worden afkerige mensen aangeduid. Zij zijn de opstandige stammen, het tienstammenrijk. Onder dat Efraïm openbaart zich een eigenwillige godsdienst. De kalverdienst in Dan en Bethel wordt ingevoerd. Naast de enige ware God worden afgoden gediend. Onder de tien stammen worden godonterende zonden bedreven. Profeten waarschuwen zeer ernstig. Zij moeten dit volk verkondigen dat zij zelfzuchtige, twistzieke, en eigengerechtigde mensen zijn.

Hosea moest onder deze tien stammen zijn werk doen. 'Als Efraïm sprak, zo beefde men, hij heeft zich verheven in Israël; maar hij is schuldig geworden aan den Baäl en is gestorven (Hos. 13:1). Scherp worden de zonden aangewezen. Maar vloeken en liegen, en doodslaan, en stelen, en overspel doen; zij breken door, en bloedschulden raken aan bloedschulden (Hos. 4:2). De profeten dreigen met wegvoering, maar Efraïm bekeert zich niet.

Nu kunnen we maar een ding verwachten. Als de Heere de naam Efraïm gebruikt, bedoelt Hij daarmee goddelozen. Toch zegt God dat deze Efraïm voor Hem een dierbare zoon is. In Jeremia 31 wordt het wonder getekend dat deze afkerige tot berouw is gekomen. 'Zekerlijk, nadat ik bekeerd ben, heb ik berouw gehad, en nadat ik mijzelf ben bekendgemaakt, heb ik op de heup geklopt; ik ben beschaamd, ja, ook schaamrood geworden, omdat ik de smaadheid mijner jeugd gedragen heb' (Jer. 31:19).

Onbegrijpelijk wonder. Dat is genade. Hier wordt het gezien: 'Want Christus, als wij nog krachteloos waren, is te zijner tijd voor de goddelozen gestorven' (Rom. 5:6). Om Jezus wil wordt de betekenis van de naam Efraïm toch waar: dubbele vrucht. Dit afkerige volk is voorwerp van Gods eeuwig welbehagen. Als het voor Efraïm kon, zou het dan niet voor u kunnen?

Lisse, ds. C. Neele

welgezind. Je ziet deze Daniël omhoog komen, te midden van al die andere vorsten en stadhouders. Darius, nee de Heere, geeft hem deze hoge plaats. Omdat Hij hem ook een voortreffelijke geest gegeven heeft. Door het werk van de Geest in zijn hart. Maar wat een jaloezie ontstaat er bij de andere hooggeplaatsten. Intolerantie, zij kunnen en zullen niet verdragen dat deze (gewaardeerde, godsdienstige, getrouwe) werker zo'n hoge positie blijft innemen. Hier is sprake van intolerant gedrag. Zij kunnen niet uitstaan dat het Daniel zo goed gaat. Dat is ten diepste de voortdurende strijd tussen vrouwen en slangenzaad. Terwijl deze lieden Daniël later zelf gaan betichten van onverdraagzaamheid. Want *hij* wil niet buigen voor onze grote koning Darius! Je bent dan een dissonant, een opposant, een zeer onverdraagzaam persoon, die zijn meerdere geen

recht wil doen. Daniël mag echter staande blijven. Voor hem is het inderdaad niet te verdragen om eer te geven aan een mens. Hij mag door genade alle eer aan God bewijzen. In dit conflict tussen de vorsten en Daniël gaat het over de strijd tegen de driehoofdige vijand uit 1 Johannes 2 vers 16: De begeerlijkheid des vleses, de begeerlijkheid der ogen en de grootsheid des levens. Het hart van de stadhouders is ermee bezet, is erdoor besmet. Deze drie vijanden hebben al zoveel kwaad aangericht. En huizen in ieders hart. Altijd weer! Alleen de Heere kan ze uitbannen. Dat heeft Hij ook bij Daniël gedaan. Kijk maar in zijn levensboek. Hij is intolerant als het gaat om begeerlijkheid en grootsheid. Een wonder Gods, als we de strijd tegen deze drie doodsvijanden kennen.

Barneveld,

A. Karens

alsof God niet bestaat. Met de Schepper wordt (nagenoeg) geen rekening gehouden. Een geweldige verarming is ook dat het leven van de zieke mens weinig of zelfs niet gezien worden in het licht van de eeuwigheid. Iemand schreef eens: 'Penicilline vervangt het gebed'.

Alternatieve geneeswijzen

Tegen het mechanisch mensbeeld ontstond verzet. Er moest meer aandacht komen voor de patiënt als unieke persoon. Hier zijn de alternatieve genezers op ingesprongen. Binnen de alternatieve geneeswijzen wordt een *holistisch mensbeeld* gehanteerd. We moeten hier een onderscheid maken. Het antropologisch holisme ziet de mens met lichaam en geest als één geheel. Het kosmologisch holisme ziet de mens als een organisch deeltje van de kosmos. Het verstoorde energetisch evenwicht binnen de mens, of tussen de mens en zijn omgeving, moet hersteld worden.

Een kenmerk van de alternatieve geneeswijzen is dat de diagnostiek en therapie over het algemeen niet berusten op wetenschappelijke gegevens. Alternatieve therapeuten laten zich meer leiden door hun overtuiging en gevoel, dan door logisch redeneren. Hoewel zij zich bezighouden met de kosmos, miskennen de meesten de Schepper van de kosmos. Alternatieve geneeswijzen bevatten volstrekt onbijbelse elementen. Er wordt een grote plaats ingeruimd voor bijgeloof. Geheime krachten en machten worden te hulp geroepen. Veel alternatieve genezers staan in verbinding met de occulte wereld.

Waarzeggerij en occultisme

Deze wereld van het occultisme is dichtbij. Het is de wereld van de satan. Talloze mensen maken gebruik van waarzeggerij en het voorspellen van hun toekomst. Dit kan bijvoorbeeld door horoscopen, glaasje draaien, of contact zoeken met de geest van een overledene (=spiritisme). Ook heksen voorspellen de toekomst.

Meestal begint het met een experimenteren vanuit een stukje nieuwsgierigheid. Maar voordat men het weet, raakt men verstrikt in de netten van de satan om er nooit meer uit te komen. Laten we de oproep van de apostel Paulus ter harte nemen: 'En geeft de duivel geen plaats' (Ef. 4:27).

Natuurgeneeswijzen

Bij alternatieve geneeswijzen moeten we denken aan bijvoorbeeld mag-

ZIEKTEN IN DE BIJBEL

3

Geneesmiddelen uit een heilzame apotheek

'Want Ik ben de HEERE, uw Heelmeester'

Exodus 15:26

We leven enkele duizenden jaren na de tijd van de Bijbel. De geneeskunde is totaal veranderd. De middelen zijn in aantal en kwaliteit enorm toenomen. Hoe moeten we hier in onze tijd mee omgaan? Voordat we over deze vraag nadenken iets over de verschillende geneeswijzen waar we thans mee te maken hebben.

Als u met klachten naar de huisarts of de specialist in het ziekenhuis gaat, maakt u gebruik van de reguliere geneeskunde. De arts die u bezoekt is opgeleid aan een medische faculteit. De manier van geneeskunde bedrijven wordt voor een belangrijk deel bepaald door logisch redeneren vanuit het principe van oorzaak en gevolg. Deze werkwijze vindt haar oorsprong bij de oude Grieken. De behandelin-

gen zijn gebaseerd op objectief wetenschappelijk onderzoek.

Door de ontwikkelingen in de exacte wetenschappen en techniek heeft de geneeskunde, vooral vanaf de twintigste eeuw, een duizelingwekkende vlucht gemaakt. Denk alleen al aan de vakgebieden cardiologie, hematologie, chirurgie en transplantatiegeneeskunde. Van de vele mogelijkheden die de geneeskunde biedt, mogen we dankbaar gebruik maken.

Toch is het goed ook de andere kant onder ogen te zien. Door de toename van de behandelmogelijkheden richt de aandacht zich steeds meer op het bereiken van successen en het liefst genezing. Hierdoor dreigt het gevaar dat een zieke wordt gereduceerd tot een ziekte. Dit wordt mede veroorzaakt doordat in de reguliere geneeskunde een *mechanisch mensbeeld* gehanteerd wordt. Lichaam en geest worden als gescheiden eenheden gezien. Daarbij komt nog dat het lijkt

netisme, acupunctuur, iriscopie en homeopathie. Het voert nu te ver om deze groepen afzonderlijk te behandelen. Maar ik heb me soms erover verbaasd hoe gemakkelijk men zich in onze gezindte inlaat met deze geneeswijzen. Ik weet dat er onder Gods kinderen zijn die zelfs naar een iriscopist geweest zijn.

Velen onder ons maken de fout door te denken dat alternatieve geneeswijzen de zogenaamde natuurgeneeswijzen zijn. In de reguliere geneeskunde zou men met allerlei chemische middelen werken. Deze gedachte is onjuist. Veel medicijnen die reguliere artsen voorschrijven, zijn afkomstig van planten of bomen. Zo is bijvoorbeeld een bekend medicijn tegen hartritmestoornissen gewonnen uit vingerhoedskruid. Homeopathische middelen daarentegen kunnen zodanig verdund zijn dat er waarschijnlijk geen molecuul meer te bekennen is. Ik denk dat de meeste lezers wel eens gebruik maken van natuurproducten die te koop zijn bij een drogisterij of een reformwinkel. Er zijn goede natuurmedicijnen tegen bijvoorbeeld slapeloosheid of nervositeit, die ook wetenschappelijk getest zijn. Bepaalde 'kruiden' kunnen het welbevinden

verhogen. Maar blijf wel alert en wees niet al te goedgelovig. De regel 'baat het niet, dan schaadt het niet', gaat bij natuurproducten echt niet altijd op. En de portemonnee wordt vrij snel leger, terwijl het meestal niet nodig is. Als ons voedingspatroon gezond en afwisselend is, zijn voedingssupplementen meestal overbodig.

Gij zijt de ware en enige Heelmeester. Zonder U kunnen geen kruiden, noch pleisters genezen.

Bijbelse lijnen

Welke lijnen kunnen we vanuit de Schrift trekken over artsen en het gebruik van medicijnen?

1. Bij ziekte mogen we de Heere niet verzoeken, maar moeten we ons stellen in de weg van de geoorloofde middelen, zoals de reguliere geneeskunde.
2. Jakob had een huisapothek met o.a. balsem. Zo is het altijd handig om thuis een medicijnkastje te hebben met een verbandtrommel

en eenvoudige middelen die we zonder tussenkomst van een arts kunnen gebruiken.

3. De Bijbel waarschuwt ernstig tegen een verband tussen gebruik van middelen en het rijk van de duivel. Denk aan horoscopen en verschillende alternatieve geneeswijzen waarbij de diagnose gesteld wordt met buitengewone krachten en waarbij de therapie gerelateerd is aan occulte beïnvloeding.
4. De geschiedenis van koning Asa leert ons duidelijk dat we niet op artsen en medicijnen mogen vertrouwen. Dit is een vorm van afgoderij. We moeten op de God van de middelen vertrouwen.
5. De Heere kan zeer geringe middelen gebruiken. Denk maar aan de klomp vijgen bij koning Hiskia. Zou iets voor de Heere te wonderlijk zijn?
6. De geschiedenis van de bloedvloeiende vrouw toont ons dat artsen ten diepste de macht niet hebben om te genezen, maar alleen de hemelse Medicijnmeester. Hij geneest als Hij het wil.

Een heilzame apothek

In de tijd van de oudvaders stierven

Even maar.....

Drieërlei kennis

Wanneer de Heere in ons leven komt, krijgen we - zeiden de ouden kernachtig - in de weg van het wonder: Godskennis, zelfkennis en Christuskennis. Alle drie naar de mate dat God het geeft en leert. Zo leerde het ook de melaatse Samaritaan, die van zijn dodelijke kwaal genezen was (Lukas 17:11-19). Er waren er tien door de Heere genezen, maar negen van hen hadden aan de weldaad genoeg. Ze vergaten de Welddoener. Alle tien ten dode opgeschreven, in de nood tot de Heere geroepen, verhoord, een wonder meegemaakt. Echter, slechts de tiende keerde terug naar Jezus, de Welddoener. Deze Samaritaan kende de Joodse godsdienst nauwelijks, wist weinig of niets, maar werd kort en grondig onderwezen in de verborgen-

heden van het Koninkrijk Gods. In zeer korte tijd leerde deze man God kennen: 'Met grote stemme God verheerlijkende'. Hij leerde zichzelf kennen, blijkend uit hartelijke verootmoediging: 'En hij viel op het aangezicht voor Zijn voeten'. En hij leerde Christus kennen: 'Hem dankende'. De meeste van Gods kinderen doen hier jaren over. Deze Samaritaan, een buitenstaander, mocht het op één dag leren. Aanbiddelijke vrijmacht! De Schotse kerkhistoricus Robert Wodrow, die veel geschreven heeft over het lijden van de Schotse kerk, vertelt ergens het volgende, waar deze trits ook uit blijkt: 'Ik hoorde van een zeker koopman, die voor zaken van Londen naar St. Andrews moest. Daar hoorde hij op de dag des Heeren de eerwaarde prediker Robert Blair.

Daarna hoorde hij Samuel Rutherford. En tenslotte beluisterde hij in Irvine ds. David Dickson. Toen hij terugkwam in Londen vroegen zijn vrienden wat voor nieuws hij uit Schotland had meegebracht. Hij antwoordde dat hij groot en goed nieuws te vertellen had. Hij vertelde toen dat hij Blair had horen preken in St. Andrews, en hij zei: 'Die man toonde mij de majesteit van God'. Hij ging verder: 'Daarna hoorde ik een kleine, blonde man, dat was Rutherford, en die toonde mij de lieflijkheid van Christus'. Toen kwam ik in Irvine, en daar preekte een oude man met een lange baard, Dickson, en die openbaarde mij mijn ganse hart". 't Heilgeheim wordt aan Zijn vrienden, naar Zijn vreëverbond getoond'. Zo is het nog steeds.

veel mensen aan een ziekte, vaak op zeer jonge leeftijd. Soms vinden we hierover passages in hun preken. Zo lezen we bijvoorbeeld in de keurstoffen van ds. B. Smijtegelt dat er meer oude mensen rouw droegen over hun kindertjes, dan kinderen over hun ouders: 'Komt gij in een familie waar vijf of zes kinderen zijn. Eer zij vijftientig jaar getrouwd zijn, zijn er dikwijls al een stuk of drie of vier in het graf'. Deze aangrijpende werkelijkheid stempelde het leven enkele eeuwen geleden. Bij velen stond het leven in het teken van Memento Mori.

Natuurlijk gebruikte men ook toen middelen tegen ziekten. Hoe moest men deze gebruiken? 'Gij zijt de ware en enige Heelmeester. Zonder U kunnen geen kruiden, noch pleisters genezen. Daarom, geef Uw Goddelijke zegen en kracht over de medicijnen en de middelen, die ik in mijn ziekte gebruik, dan zal ik genezen' (ds. C. Si-belius).

Maar, zo vroeg ds. B. Smijtegelt zich

af: 'Wat is lichamelijke gezondheid, als uw ziel ziek is?' Voor hen die zich daar echt zorgen om maakten, gaf ds. F. Costerus raad: 'Wij moeten ons tot het Woord van God keren. Dat is net zoals een welvoorzien apothek, waar tegen elke soort van droefheid een bijzondere hartsterking gevonden wordt. Gods Woord geeft ons volmaakte inlichtingen tegen elk kruis dat ons bedroeft. Is het de zonde, die ons doet treuren? Het Evangelie is vol troostrijke voorschriften'.

*Gelijk het huis der arts enij
Voor 's lichaams kwaal en krankheid
zij,*

*Zo is, voor al die heil begeren,
Terwijl haar 't leed der zielen kwelt,
Een winkel, rijklijk toe gesteld,
Die wordt genoemd, het Woord des
Heeren*

Jan Luyken (1649-1712)

Capelle aan den IJssel, H.J. Agteresch

Genezing der ziel

'Het wordt nogal gemakkelijk gezegd, dat de Heere Jezus Christus door Zijn wonden ons geneest van onze zonden. Maar het is voorzeker een zeer grote zaak, en slechts weinigen zijn eronder bewogen, zoals het behoort. Stel het u dus voor, overdenk eens, of gij uzelf er zo onder gesteld bevond, als eenmaal de arme Job eraan toe was, die van de hoofdschedel tot de voetzool niet gezond aan zich bezat. Hoe zou het u verkwikken te horen van een Medicijnmeester. Ja, van Eén, Die u zeker genezen zou! Wanneer u slechts wat kiespijn hebt of met reuma tobt, hoezeer wenst u daar dan van genezen te worden! Maar nademaal nu de ziel zoveel edeler is dan het lichaam, zoveel hoger is de genezing van de gebreken der ziel te waarderen, dan de heling van de lichaamsgebreken. Want ook op de ziekten van het lichaam volgt, wanneer ze niet genezen kunnen worden, slechts de tijdelijke dood. Maar op de ziekten der ziel volgt de eeuwige dood, indien ze niet genezen wordt. Dit nu doet de Heere Jezus aan de Zijnen door middel van Zijn bitter lijden, doordat Zijn Geest daarin komt werken'.

ds. W. Teellinck

6

Preken, kunst of gunst?

De eerste Nederlandse Homiletiek

In het voorgaande hebben we 'De eerste Nederlandse Homiletiek' van Johannes Hoornbeek samengevat en tegenover critici gewaardeerd als een zuiver Schriftuurlijk en gereformeerd handboek bij de predikkunde. Daar-in bouwde hij voort op de beginselen

van de Reformatie door zijn zuiver Schriftuurlijke visie op de prediking in de exegese (uitleg). Tegelijkertijd wil hij het aspect van de bevinding een plaats geven in de toepassing. Daarbij geeft hij leiding aan zowel de onbekeerden als Gods kinderen.

Deze toepassing moet echter wel voortkomen vanuit de tekst en wordt bij Hoornbeek gekoppeld aan de leringen. Zo wil de prediking juist een toepassing geven voor leer én leven zijn, tot opbouw van de gemeente.

En dat gebeurde niet alleen in de Nederlandse theologie! Reeds in de puriteinse theologie komen we dit tegen. Wie de preken van William Perkins kent, weet dat ook hij onderscheid maakte tussen de uitleg, de lessen en de toepassing van de tekst en daarin veel verder ging dan Hoornbeek. De bedoeling van deze lessen, die Hoornbeek 'leringen' noemt, was dat de prediker de hoofdgedachte uit de tekst neemt en daar de nadruk op legt voordat hij tot de toepassing overgaat. Wat Hoornbeek dus doet in zijn 'predikkunde' was dus niet nieuw en nog minder als uitwas of wettische verstarring aan te merken.

Gave en opgave

Uit het voorgaande is ons duidelijk geworden dat preken geen 'kunst' is zoals het woord homiletiek of 'predikkunde' doet vermoeden. Maar dat preken een gunst is. Het heeft Gode behaagd zondaren bekeren en te roepen, ja hen uit te stoten om Zijn Woord te prediken tot zaligheid van zondaren en tot onderwijs van Zijn kinderen. Hij zendt Zijn dienaren tot wie Hij wil en wanneer Hij wil opdat door de dienst des Woord Zijn Koninkrijk kome.

Tegelijk is preken een grote verantwoordelijkheid. Dienaren van het Goddelijke Woord hebben immers niet hun eigen woorden te spreken, maar Gods Woord na te spreken. Gods knechten staan daarom in de eerste plaats in rekening met hun Zender Die ze heeft geroepen en uitgestoten.

Toch ligt er ook een verantwoordelijkheid naar de hoorders toe. Want het gaat er niet om, om mensen naar de mond te praten, maar naar het hart.

En juist omdat preken zulk een heerlijk en verantwoordelijk werk is, worden onze studenten als ze door het curriculum zijn toegelaten, ook opgeleid tot dienaar des Woords. Zeker, in de eerste plaats moeten zij theoloog zijn, dat wil zeggen: van God geleerd. Toch mogen onze docenten hen ook onderwijzen. Niet om hen de 'kunst' van het preken aan te leren, maar om hen handvaten aan te reiken om op een zo goed mogelijke manier met de tekst om te gaan en deze op een Schriftuurlijk-bevindelijke manier te bepreken.

Handvaten

Het eerste handvat daartoe is het gebed. Een dienaar dient de tekst biddend te overdenken en biddend voor te bereiden. Gebed en meditatie is het eerste wat in de binnenkamer nodig is. Alleen daarom al mag de voorbereiding op de prediking niet onder tijdsdruk komen te staan. Preken is immers geen mensenwerk, maar het gaat om Gods werk. Daarom moet er biddend overdacht en voorbereid en biddend geprekeet worden. 'Heere, wil Uw Woord voor mijn hart openen en mijn hart voor Uw Woord. Opdat de boodschap van vrije genade helder en eenvoudig verklaard mag worden aan het hart van de hoorders'.

Het tweede handvat is het lezen van de tekst in de grondtaal. Soms komen daar heel verrassende elementen voor de prediking uit. Een woord kan in de grondtekst namelijk ook andere betekenissen hebben die bij het preken van de tekst aan de orde dienen te komen.

Een derde handvat is dat we de tekst in zijn verband moeten lezen. Als we dat niet doen en de tekst uit zijn verband halen, doen we hoogstens aan 'klankexegese'. Dan gaan we op de klank af en nemen dan maar aan wat er staat. Maar dat is gevaarlijk. Soms kunnen we dan de tekst precies het tegenovergestelde laten zeggen dan wat er bedoeld wordt.

Zo lezen we in Mattheus 11:12: 'En van de dagen van Johannes de Doper tot nu toe, wordt het Koninkrijk der hemelen geweld aangedaan, en de geweldigers nemen hetzelfde met geweld'. Als we die tekst op zichzelf lezen, dan lijkt het hier te gaan over de vijanden die de strijd aanbinden tegen het Koninkrijk der hemelen en die strijd ook winnen. Maar ieder zal begrijpen dat dit de bedoeling van de tekst niet kan zijn. Nee, in het licht van het gedeelte gaat het hier over de werkzaamheden die Gods volk in het gebed krijgt met dat Koninkrijk der hemelen. En dát is het ook waar de kanttekenaren naar wijzen.

En daar hebben we nog een vierde handvat dat bij de voorbereiding van de prediking aan de orde moet komen. Wat zeggen onze kanttekenaren en andere Godzalige verklaarders van deze tekst? Hoe is deze tekst vanuit de Reformatie en Nadere Reformatie altijd verstaan? De prediker dient zich die lijn voor ogen te stellen voor de uitleg van de tekst.

Toepassing

Daarbij moeten nog meer vragen aan

de orde komen, zoals: waar gaat het over Christus in deze tekst? Welke lessen liggen er in deze tekst voor het geestelijk leven? Wat zijn de gangen die de Heere met Zijn volk gaat in het licht van deze tekst? De ene tekst is de andere niet. De ene tekst legt meer nadruk op het beginnende leven, een andere tekst op het afsnijdende werk, een derde tekst op de kennis van Christus, een vierde tekst op aanvechtingen of beproevingen, een vijfde tekst op de heiligmaking, enzovoort.

Vanzelfsprekend mogen we de bevinning niet over de tekst leggen. Want ook dan laten we de tekst zeggen wat er niet staat. Bovendien lopen we dan het gevaar dat we bij elke tekst dezelfde preek krijgen. En ook dan doen we de tekst (Gods Woord!) geen recht.

Er zijn nog meer vragen te noemen.

Wat zegt deze tekst over ons dagelijks leven, over ons huiselijk leven, over het maatschappelijk leven? Bij dit alles mag niet vergeten worden wat ds. G.H. Kersten zijn studenten al voorhield, dat elke preek vanuit het welbehagen moet opkomen. Daar vindt de zaligheid immers haar oorsprong: in het welbehagen des Vaders. Daar vindt de zaligheid ook haar grond: in de verlossende liefde des Zoons. En daar vindt de zaligheid haar toepassing: in het werk van de Heilige Geest. Zo dient elke preek 'trinitarisch' te zijn, dat wil zeggen: sprekend over het werk van God Drie-enig. Dan zal het werk van de Heilige Geest niet verzwegen (mogen) worden. Maar daarover in het laatste artikel meer.

(wordt vervolgd)

's-Gravenpolder,

ds. E. Hakvoort

20

Bladzijden uit een synodaal journaal

Vervolgzitting

Generale Synode 2010

De avondvergadering van 26 februari droeg voor een belangrijk deel een besloten karakter. Dit in verband met de behandeling van enkele appelschriften. De resterende tijd werd besteed aan een advies van het deputaatschap Kerkrecht over de zogenaamde deeltijd-emeritering.

Is die strijdig met artikel 13 van de DKO? Het deputaatschap was van mening dat dit niet in alle omstandigheden het geval behoeft te zijn, maar riep op gedeeltelijke emeritering met zeer grote terughoudendheid tegemoet te treden. Dit verschijnsel doet zich immers slechts bij hoge uitzondering en in een incidentele situatie voor. Dat gaf ds. C.A. van Dieren aanleiding om de vergadering voor te stellen geen uitspraak te doen. In een voorkomend geval moet naar bevind van zaken op broederlijke wijze gehandeld worden. De synode volgde het voorstel van de predikant van Rijssen-Noord.

Johannes 3:30

De vergadering van donderdag 27 februari - de zesde en laatste synodedag - werd geopend door ds. P. Mulder,

de assessor-preses. Hij mediteerde over Johannes 3:30: 'Hij moet wassen, maar ik minder worden'. Veel van de volgelingen van Johannes de Doper verlaten hem om zich bij de Heere Jezus te voegen. Zij die bij Johannes blijven, merken dat op: 'Zij komen allen tot Hem'. De gemeente van Johannes wordt minder, kalft af. Dat zou ook ons aan het hart gaan. Maar Johannes zegt niet: 'Wat erg'. Hij mag het vanuit de hemel toelichten: 'Een mens kan geen ding aannemen zo het hem uit de hemel niet gegeven zij'.

De kanttekenaar wijst er allereerst op dat deze woorden ambtelijke betekenis hebben. We kunnen geen ambt in waarheid bekleden als we het niet van boven krijgen. Als een mens het van boven verwacht, gaat hij zelf naar beneden. De kanttekening wijst ook op de betekenis voor het persoonlijk leven: iets goeds ontvangen. Het geloof en de beoefening daarvan wordt altijd uit de hemel ontvangen. Wat is het groot als we bij Gods werk mogen beginnen en eindigen en in die gezindheid mogen dienen.

Johannes mag geheel op het werk van God zien. 'Want dien God gezonden heeft, die spreekt de woorden Gods; want God geeft Hem de Geest niet met

mate'. Wat hebben ook wij die Christus nodig en Zijn bediening. 'Hij moet wassen, maar ik minder worden'. Johannes heeft dat Schriftuurlijk, bevestigend bevestigd. Hij moet wassen..., ik minder worden.... Dat is ambtelijk gebeurd, toen koning Herodes hem in de gevangenis had laten opsluiten. Hij moet wassen...Dat is geestelijk gebeurd, toen hij zijn discipelen met de vraag van een arme zondaar over Christus tot Hem zond. Hij kon niet anders. In Hem alleen is het leven. Zo moge de Heere ook ons gedenken in onze vergadering.

Pastoraal werker

Na de opening kreeg allereerst het rapport van de commissie Pastoraal werker de aandacht. De Particuliere Synode Oost had in een instructie gevraagd onderzoek te doen naar de functie van pastoraal medewerker. In een enkele gemeente komt deze werker voor. Hij is 'een ouderling, geen predikant zijnde, die tegen vergoeding pastorale arbeid verricht, meestal gericht op specifieke taken'.

Bij de bespreking van het rapport kwam de principiële kant aan de orde. Daaruit bleek dat de vergadering wilde blijven bij de drie ambten (predikant, ouderling, diaken) die de DKO in het spoor van de Schrift noemt. Een pastoraal werker moet altijd ouderling zijn. Er is geen ruimte voor een vierde ambt. De preses zei het op een wat andere manier: 'We willen geen kerk waarin professionals het werk doen'.

Ds. P. Mulder beklemtoonde dat het bij behoefte aan pastorale zorg niet de goede route is om een pastoraal werker te benoemen. Dan is het de opdracht van de kerkenraad om te bezien of uitbreiding van het aantal ambtsdragers mogelijk is.

Een kerkenraad kan bij het in dienst hebben van een pastoraal werker door onverhoopte moeilijkheden terecht komen in een arbeidsrechtelijk conflict. Ds. W. Silfhout (Capelle a/d IJssel), lid van de commissie, wees erop dat zelfs een opdracht van een kerkenraad aan een ouderling om tegen een vergoeding bepaalde arbeid te verrichten door de rechter kan worden opgevat als een arbeidsovereenkomst.

Ouderling M. v.d. Berge (Tholen) en ds. G.J.N. Moens (Meliskerke) legden de vinger bij een wat prikkelend woord in het rapport over de Particuliere Synode Zuid. Deze synode heeft een pastorale werker in dienst, die bovengemeentelijk werkzaam is ten behoeve van het bezoek aan psychiatri-

sche patiënten. De Zeeuwse afgevaardigden beklemtoonden dat er in deze PS niet is 'gerommeld', maar dat men daar reeds in eerder stadium met dezelfde problematiek heeft geworsteld en uiterst zorgvuldig heeft gehandeld. Ds. A. Schreuder, voorzitter van de commissie, gaf aan dat er bepaald geen wijsvinger op deze PS werd gericht. De opmerking werd gemaakt met het oog op een eventuele precedentwerking. De zinsnede kreeg dan ook op voorstel van de preses een algemeen karakter.

Tenslotte sprak de vergadering uit zich te kunnen vinden in het advies van de commissie aan de synode: 'Het via een arbeidsovereenkomst aanstellen van een pastoraal werker, zoals omschreven in ons rapport, is een nauwelijks begaanbare weg'.

Catechese:

bezinging en toerusting

Twee instructies – die van de PS Oost en Zuidwest – hadden de catechese op de agenda van de generale synode geplaatst. Het ging daarbij om de vorming en de toerusting van catecheten en de hanteerbaarheid van de onder ons gebruikelijke catechisatiemethoden.

Ds. C.A. van Dieren (Rijssen-Noord), voorzitter van de door de synode ingestelde commissie, onderstreepte dat men het boekje van Hellenbroek wil bewaren voor het nageslacht. 'Er staan echter begrippen en uitdrukkingen in die onze catechisanten niet meer kennen'.

Ouderling J. Bloemendaal (Boskoop) wees op het spanningsveld in de huidige catechese. Er moet een vertaalslag naar de jeugd plaatsvinden. Dat vraagt om een grondige bezinning.

De preses onderstreepte tenslotte dat én de Heidelbergse catechismus én het vragenboekje van Hellenbroek uitgangspunt blijven voor de catechese. Hij plaatste een grote streep onder de in het rapport bepleitte praktische toerusting van catecheten. Immers de catecheet is de man die bepaalt hoe de catechisatie verloopt. We hebben geen behoefte aan een synodaal vastgestelde methode, maar aan een handreiking met praktische, didactische adviezen.

De synode ging akkoord met het voorstel om, gelet op de hoeveelheid werk, een nieuwe commissie in het leven te roepen die het een en ander gestalte moet geven en DV zal rapporteren aan de synode van 2013. Deze commissie heeft mandaat om desgewenst reeds toerustingavonden te beleggen.

Het deputaatschap DMZ had in een kort bericht kennis gegeven van een onderzoek dat wordt ingesteld in samenwerking met De Vluchtheuvel en Helpende Handen. Met de uitkomst zal de vraag van de PS Oost kunnen worden beantwoord of het mogelijk is een eigen instelling op te richten voor moeilijk opvoedbare kinderen met gedragsproblemen of psychische nood. De synode nam met waardering kennis van de notitie.

Dat gold ook voor de rapportage over de gesprekken van het deputaatschap DMZ met de vereniging Helpende Handen, waarin de door de synode in oktober 2010 geuite zorgen werden aangegeven.

Ds. G. Heijkamp (Enkhuizen), voorzitter van DMZ, zei dat Helpende Handen het beleid opnieuw tegen het licht

Zo besloot de synode om de commissie Kerkelijke Eenheid en Verscheidenheid om te zetten in het Deputaatschap Kerkelijke Eenheid.

heeft gehouden en opnieuw heeft geformuleerd. In een beleidsnotitie gaf deze vereniging dat ook nadrukkelijk aan. Deze notitie werd in de synodale vergadering goed ontvangen. Helpende Handen betreurt dat men aanleiding heeft gegeven tot de gedachte dat er sprake zou zijn van vervreemding van de achterban. De synode sprak het volle vertrouwen uit in het deputaatschap DMZ om de contacten met Helpende Handen te onderhouden en te optimaliseren.

Afronding

Voor de middagmaaltijd kregen enkele punten nog kort de aandacht. Zo besloot de synode om de commissie Kerkelijke Eenheid en Verscheidenheid om te zetten in het Deputaatschap Kerkelijke Eenheid.

Woorden van dank werden door de preses gericht aan het adres van ouderling J. Bonhof (Lelystad), die als notulist voor een uitvoerig verslag van de vergadering zal zorgdragen, dat met vertrouwen tegemoet wordt gezien.

Ouderling S. Boogaard ('s-Gravenpolder), de quaestor primus van de synode, deelde mee dat aan enige verhoging van de afdracht voor de kosten van de Generale Synode niet valt te ontkomen. Deze verhoging is geheel

het gevolg van het feit dat het deputaatschap Kerk en Overheid van de synode toestemming heeft ontvangen om iemand parttime in dienst te nemen. Het bedrag werd vastgesteld op € 3.60 per lid / per dooplid.

Barendrecht werd aangewezen als roepende kerk voor de volgende synode, die DV in september 2013 bijeen zal komen. De bidstond zal dan in Barendrecht worden gehouden, terwijl de synode in Utrecht zal vergaderen.

Sluiting

Om twee uur begon de middagvergadering. De sluiting van de synode kwam in zicht. De preses richtte zich tot ds. P. van Ruitenburch met een woord van afscheid en het verzoek de groeten over te brengen aan de Amerikaanse gemeenten. 'Al ligt er een oceaan tussen, toch weten we ons nauw aan elkander verbonden'.

Daarna sprak ds. Van Ekeveld een dankwoord tot de heer P. Verweij van het Kerkelijk Bureau en zijn personeel voor alle assistentie, en tot oud-koster Pols en zijn help(st)ers uit de Gereformeerde Gemeente van Utrecht voor de gastvrijheid en verzorging van de maaltijden.

De preses merkte op dat er sprake was van een synode in broederlijke verbondenheid, waarop alles met goede orde mocht geschieden: 'De HEERE is onzer gedachtig geweest'. De God des Verbonds komt alle dankzegging toe. Hij wees op de oude Acta van synoden, die zelden meer worden geraadpleegd. Dat predikt ons de betrekkelijkheid en vergankelijkheid van alle dingen, ook van kerkelijke vergaderingen. In dit verband memoreerde hij het heengaan van ds. C. de Jongste, die vele keren op toegewijde wijze zijn plaats in de synode mocht innemen.

De preses vroeg ds. M. Golverdingen om de synode te besluiten. Die voldeed aan dat verzoek, maar gaf eerst inhoud aan een oude traditie door ds. Van Ekeveld namens de synode hartelijk te danken voor zijn bijdrage tot het welslagen van de vergadering. 'De Heere gaf u kracht om het werk te doen. U bent een royale preses. Ieder krijgt de gelegenheid om het zijne te zeggen. Toch weet u ook te sturen als het nodig is'.

Vervolgens verzocht de predikant de vergadering te zingen Psalm 48:4 en 6 en ging hij voor in dankgebed. De synode van 2010, die vijf en een halve dag in beslag nam, was ten einde.

(slot)

Waarde,

ds. M. Golverdingen

KERKNIEUWS

■ BEROEPINGSWERK BEROEPEN

Te 's-Gravenhage:

ds. G. Clements te Gouda;

Te Groningen:

ds. M. Joosse te Hendrik Ido Ambacht;

Te Picture Butte (Canada):

ds. A. Schot te Nunspeet;

Te Sunnyside (U.S.A.): ds. P. van

Ruitenburch te Chilliwack (Canada);

Te Tholen: ds. M. Karens te Werkendam;

Te Zoetermeer (voor het zendingswerk in Albanië): ds. D. de Wit te Rijssen-West;

Te Zwijndrecht:

ds. E. Hakvoort te 's-Gravenpolder.

BEDANKT

Voor Brakel:

ds. B.J. van Boven te De Valk-Wekerom;

Voor Leerdam:

ds. M. Karens te Werkendam.

■ AANGEPASTE KERKDIENTST TE 'S-GRAVENZANDE

Zaterdag 9 april zal in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te 's Gravenzande een aangepaste kerkdienst worden gehouden voor mensen met een verstandelijke beperking. In deze dienst hoopt voor te gaan ds. J. van Rijswijk. Hij wenst te spreken n.a.v. Johannes 19:28 over "De dorstende Zaligmaker". Aanvang: 15.00 uur. Allen hartelijk welkom.

■ MUTATIES KERKELIJK JAARBOEK 2010

* Pag. 146, **gemeente BOSKOOP**.

Scriba is nu: H. Waterman,
Troelstrahoeve 60, 2743 JE Waddinxveen,
tel. 0182-6340 08,

e-mail: scriba.ggboskoop@solcon.nl.

Toevoegen: Regeling preekbeurten:

J. Bloemendaal, tel. 0172-21 38 39;

email: j. bloemendaal@kliksafe.nl

* Pag. 165, **gemeente DORDRECHT**.

Toevoegen: Regeling preekbeurten:

A. Jobse, Marowijne 49,

3315 PD Dordrecht, tel. 078-613 76 68,

e-mail: ajobse@solcon.nl

* Pag. 205, **gemeente HELLEVOETSLUIS**.

Het tel.nr. van het kerkgebouw is

gewijzigd in: 06-106 906 50.

* Pag. 219, **gemeente KAMPEN**.

Scriba is nu: E. van den Broek, Jan van

Arkelstraat 66, 8266 CP Kampen,

tel. 038-332 88 54,

e-mail: scriba@gergemkampen.nl

* Pag. 281, **gemeente OOSTKAPELLE**.

Scriba is nu: C. van de Bosse,

Aagtekerkseweg 3, 4356 RH Oostkapelle,

tel. 0118-58 25 74,

e-mail: oostkappellescriba1@kliksafe.nl

Toevoegen: Regeling preekbeurten:

P.A. Bolle, Loodhol 27, 4364 CA

Grijpskerke, tel. 0118-59 24 83,

e-mail: oostkappellescriba2@kliksafe.nl

BERICHTEN

■ JAARVERGADERING HELPEDE HANDEN, AFD. NOORD-NEDERLAND

Helpende Handen, afd. Noord-Nederland, houdt haar jaarvergadering op **maandag 18 april** in een zaal van de Moriakerk, Reestdal 25 te Emmeloord. Annemiek van Ekeveld houdt een inleiding over haar werk als doventolk. Aanvang 20.00 uur. Ook niet-leden hartelijk welkom!

■ ZANGAVONDEN Berkenwoude

Zangavond op **zaterdag 9 april**, aanvang: 19.30 uur, in de kerk van de Geref. Gemeente te Berkenwoude, m.m.v. het gemengd koor "Met Hart en Stem" en het kinderkoor "De Jonge Lofstem". Appelwoord door dhr. J.J. de Jong, namens het deputaatschap voor Israël. Collecte t.b.v. jeugdbondactie.

Gouda

Passie- en paasavond op **16 april**, aanvang: 20.00 uur, in de kerk van de Geref. Gemeente van Gouda, Nieuwe Gouwe Oostzijde 2b. M.m.v. gemengd koor Preludium en instrumentaal ensemble Intermezzo, diverse solisten en organist Arjen J.A. Uitbeijerse. Ouderling E.J. Brouwer heeft de leiding en verzorgt een meditatie.

Krabbendijke

Zangavond op **zaterdag 9 april**, aanvang: 19.30 uur, in de kerk van de Geref. Gemeente te Krabbendijke, m.m.v. het gelegenheidskoor uit die gemeente. gehandicapte vrienden en enkele instrumentalisten.

Ook is er veel samenzang. Oud. A.W. Kooie heeft de leiding en hoopt een meditatie te verzorgen. Collecte t.b.v. Helpende Handen.

Leeuwarden

Paasavonds op **vrijdag 15 april**, aanvang: 20.00 uur, uitgaande van de evangelisatiepost Leeuwarden, in de Grote Kerk, Bredeplaats 4 te Leeuwarden. M.m.v. mannenkoor Harpe Davids uit Genemuiden en de organisten Harm Beens en Jan Koster. Evangelist S. de Visser zal een meditatie verzorgen.

Rotterdam-C

Koor- en samenzangavond op **vrijdag 15 april**, aanvang 19.30 uur, in de Boezemsingelkerk van de Geref. Gemeente te Rotterdam-C, m.m.v. Seba-jeugdkoor uit Krimpen a/d IJssel. Collecte t.b.v. de actie 'Wordt vervolgd'.

ACTIEMARKT TE APELDOORN

Op **zaterdag 9 april** is er van 10.00-15.30 uur een actiemarkt in het gebouw van de Jacobus Fruytier s.g. te Apeldoorn, Anklarseweg 71.

De opbrengst hiervan is t.b.v. JBGG-actie 'Wordt vervolgd' en straatangelisatie in Apeldoorn.

VERKOOPDAG TE AMERSFOORT

Verkoopdag te Amersfoort op **zaterdag 16 april**, van 10.00-15.30 uur. Locatie: gebouw Hoornbeek College te Amersfoort. De opbrengst is t.b.v. de actie "Wordt vervolgd". Meer info? gemeentedagamersfoort@gmail.com

ROMMELMARKT TE OOLTGENSPLAAT

Rommelmarkt en verkoping op **zaterdag 9 april**, van 9.00-14.00 uur, bij het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Ooltgensplaat, Van Weelstraat 1. De opbrengst is voor de kerkbouw t.b.v. die gemeente.

VERKOPING TE VLAARDINGEN

Actiemarkt op **zaterdag 16 april**, van 10.00-14.00 uur. Locatie: kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Vlaardingen, Westnieuwland 56. De opbrengst is t.b.v. de actie 'Wordt vervolgd'. Parkeermogelijkheid: in parkeergarage stadhuis.

LANDELIJKE AUTOPUZZELTOCHT

Landelijke autopuzzeltocht op **zaterdag 7 mei**, te organiseren door de jeugdverenigingen van de Geref. Gemeente van Doetinchem. Start- en eindpunt: Detmarschool te Ede, Verlengde Parkweg 49. Start tussen 11.00 en 13.00 uur. Startgeld: € 10,- per auto. De tocht gaat over de Veluwe en de Gelderse en Utrechtse Vallei. Inschrijving via: www.autosterrit.nl Consumpties bij start- en eindpunt en onderweg. Organisatie: www.autosterrit.nl en info@autosterrit.nl

FIETSTOCHT RONDOM UTRECHTSE VECHT EN ANGSTEL

De zendingscommissies van Mijdrecht en Nieuwer ter Aa organiseren op **zaterdag 16 april** een fietstocht rondom de Utrechtse Vecht en Angstel. Starttijd: tussen 12.00 en 14.00 uur bij aannemersbedrijf C.W.M. den Hertog, Ter Aaseweg 14, Nieuwer ter Aa. Er zijn twee routes: 20

km en 35 km. Consumpties zijn onderweg verkrijgbaar. De opbrengst is t.b.v. het zendings- en evangelisatiewerk. Inl.: L. van Vliet 0297-262140 en C. van Sligtenhorst 06-34181298

JUBILEUM H. VAN GRONINGEN

Op 1 maart 2011 was het 25 jaar geleden dat de heer H. van Groningen in dienst trad van De Vluchtheuvel. De eerste jaren werkte hij als hulpverlener en inmiddels is hij al weer ruim tien jaar werkzaam als directeur. Dit gedenkwaardige feit willen wij vieren met een symposium over kerkelijke hulpverlening anno 2011. Aansluitend zal er een receptie worden gehouden. Deze bijeenkomst zal plaatsvinden op 20 mei 2011 in Kasteel Woerden. Het symposium begint om 13.30 uur, de receptie is van 15.30 tot 18.00 uur.

Graag nodigen wij belangstellenden uit om het symposium bij te wonen en de familie Van Groningen met deze mijlpaal te feliciteren. Wij verzoeken u vriendelijk om u aan te melden per email: info@vhgoes.nl of per telefoon: (0113) 21 30 98.

Namens personeel en bestuur van
De Vluchtheuvel,
Maaïke Langelaar, secretaris
Johan Polder, voorzitter

KERKDIENTEN

ZONDAG 10 APRIL 2011

Aagtekerke 9.30 en 19.00 uur ds. Tuinier en 14.30 uur leesdienst; Aalst 18.30 uur ds. Brugge; Alblasserdam 9.30 en 16.30 uur leesdienst; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. Visscher; Amsterdam-Noord 18.30 uur ds. Van Gelder; Apeldoorn 10.00 en 15.30 uur stud. Baaijens; Barendrecht 10.00 en 16.30 uur ds. Terlouw; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. Verschuure; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. Bredeweg; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Berkenwoude 15.00 uur ds. W. Harinck; Bodegraven 19.00 uur ds. Silfhout; Boskoop 19.00 uur ds. Terlouw; Breda 19.00 uur ds. L. Blok; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur ds. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. Moerkerken; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. Van Boven; Delft 10.00 uur ds. Paul; Dirksland 10.00

en 18.00 uur ds. Schipper; Doetinchem 18.30 uur stud. Baaijens; Dordrecht 10.00 en 17.00 uur leesdienst; Eindhoven 15.00 uur ds. Labee; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. Van Manen; Enkhuizen 10.00 en 16.00 uur ds. Heijkamp; Enschede 15.00 uur ds. De Wit; Enter 15.00 uur ds. Schreuder; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. Melis; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. Hogchem; Goes 9.00 en 15.00 uur ds. Meeuse; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. Clements; 's-Gravenhage 16.30 uur ds. Paul; 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur ds. Hakvoort en 14.00 uur leesdienst; 's-Gravenzande 9.30 (H.D.) en 15.30 uur ds. Van Rijswijk; Haamstede 16.00 uur stud. Huijser; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur leesdienst; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur ds. Joosse; Hilversum 10.00 uur ds. Kleppe en 17.00 uur ds. B. van

der Heiden; Hoogvliet 18.30 uur ds. Kattenberg; Houten 11.00 en 17.00 uur ds. Van der Net; Kampen 18.30 uur ds. Schot; Kamperland 9.30 uur (bev. ambtsdr.) ds. Baan en 17.00 uur ds. Moens; Kapelle-Biezellinge 11.30 en 18.00 uur ds. Baan; Klaaswaal 9.30 uur (H.D.) ds. Van Aalst en 18.00 uur leesdienst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. Beens; Kortgene 10.00 en 18.30 uur stud. Huijser en 14.30 uur ds. Van Krimpen; Krabbendijke 18.30 uur ds. Meeuse; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. P. Mulder; Kruiningen 9.30 uur en 18.00 uur (H.D.) ds. Hoogerland en 14.00 uur leesdienst; Leiderdorp 10.00 en 16.30 uur ds. Neele; Lelystad 9.30 uur ds. Kattenberg; Meliskerke 9.30 en 14.30 uur ds. Moens; Melissant 10.00 en 18.00 uur ds. P. Blok; Middelburg-Centrum 9.30, 14.00 en 18.30 uur leesdienst; Middelburg-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. Tanis en 14.00 uur leesdienst; Middelhar nis 9.30 en 18.00 uur ds. Maljaars; Moerkapelle 9.30 (doventolk) en 18.30 uur ds. W. Harinck; Naaldwijk 16.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Nieuw Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. Vermeij; Nieuwdorp 14.00 uur ds. Hakvoort en 18.30 uur ds. C. Harinck; Nieuwe Tonge 14.30 uur ds. Bakker; Nieuwer ter Aa 16.30 uur ds. Driessen; Nijkerk 14.30 uur ds. Verschuure; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. Schot; Oosterland 10.00 en 18.30 uur ds. De Heer; Opheusden 10.00 en 15.30 uur ds. Brugge; Oud Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. Pater; Oude Tonge 14.30 uur ds. De Heer; Poortvliet 14.30 uur stud. Visser; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. De Leeuw; Ridderkerk-Slikkerveer 15.15 uur ds. A.B. van der Heiden; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. Van Dieren en 14.30 uur leesdienst; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur ds. De Wit; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur (H.D.) ds. Schreuder en 14.30 uur leesdienst; Rotterdam-IJsselmonde 14.30 uur ds. P. Mulder; Rotterdam-Zuidwijk 16.30 uur ds. Kattenberg; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds. Bakker en 14.00 uur leesdienst; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Scheveningen 10.00 uur ds. Driessen; Sint Annaland 14.30 uur ds. Maljaars; Sliedrecht (Middeldiepstraat 31) 19.00 uur ds. F. Mulder; Soest 19.00 uur ds. Visscher; Terneuzen 15.30 uur ds. Tuinier; Terwolde-De Vecht 9.30 en 14.30 uur ds. Boeder; Tholen 10.00 uur ds. C. Harinck en 18.30 uur ds. Van Aalst; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. Labee; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds. Mouw; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. Van Belzen; Utrecht 10.00 en 16.30 uur ds. De Waard; Veenendaal 9.30 uur stud. Visser en 16.30 uur ds. Kleppe; Vlaardingen 10.00 en 17.00 uur ds. Mijnders; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur ds. Vreugdenhil; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds.

Mondria; Wageningen 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Werkendam 10.00 en 18.00 uur ds. Karens; Westkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. Gunst; Westzaan 10.00 (H.A.) en 15.30 uur ds. Van Gelder; Woerden 10.00 uur ds. B. van der Heiden en 19.15 uur ds. Joosse; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. Van Krimpen en 14.00 uur leesdienst; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. Van Eckeveld; Zoetermeer 10.00 en 18.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Zwijndrecht 9.30 en 15.30 uur ds. F. Mulder; Zwolle 9.30 uur ds. J. Karels en 19.00 uur leesdienst.

■ DINSDAG 12 APRIL 2011

Aalburg 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Alphen a/d Rijn 19.30 uur ds. Pater; Amersfoort 19.30 uur ds. Visscher; Andijk 19.30 uur ds. Van Belzen; Brakel 19.30 uur ds. Mouw; Dinteloord 19.30 uur ds. Hakvoort; Poortugaal 19.30 uur ds. Mondria; Rhenen 19.30 uur ds. Van Krimpen; Rotterdam-Centrum 19.45 uur ds. Van Eckeveld; Sprang-Capelle 19.30 uur ds. Schipper; Stad aan 't Haringvliet 19.30 uur ds. De Leeuw; Terneuzen 19.30 uur (tijdrede) ds. De Heer; Zaandam 19.30 uur ds. Baan.

■ WOENSDAG 13 APRIL 2011

Berkenwoude 19.30 uur ds. Van Rijswijk; De Valk-Wekerom 19.30 uur ds. Van Boven; Elspeet 19.30 uur ds. Van Manen; Goudswaard 19.30 uur ds. Brugge; Hoofddorp 19.45 uur stud. Baaijens; Hoogeveen 19.30 uur ds. De Wit; Kamperland 19.30 uur ds. Silfhout; Katwijk aan Zee 19.45 uur ds. Driessen; Meeuwen 19.30 uur ds. Van Belzen; Mijdrecht 19.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Nieuw Beijerland 19.30 uur ds. Vermeij; Nunspeet 19.30 uur ds. Schot; Poederoyen 19.30 uur ds. Van Dieren; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. De Leeuw; Scherpenzeel 19.30 uur ds. Verschuure; Soest 19.30 uur ds. Mondria; Veenendaal 19.30 uur ds. Beens; Vlaardingen 19.30 uur ds. Van der Net; Woerden 19.30 uur ds. F. Mulder.

■ DONDERDAG 14 APRIL 2011

Apeldoorn 19.30 uur ds. Boeder; Boskoop

19.30 uur ds. Maljaars; Delft 19.30 uur ds. Mondria; 's-Gravenzande 19.30 uur (voor de GBS) ds. Van Rijswijk; Hardinxveld-Giessendam 14.45 uur (huw.bev.) ds. W.J. Karels; Kampen 13.45 uur (huw.bev.) ds. Verweij; Kootwijkerbroek 19.30 uur ds. Beens; Leiderdorp 19.30 uur ds. Schot; Lisse 15.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Melissant 19.30 uur ds. Van der Net; Naaldwijk 19.45 uur ds. Van Eckeveld; Nieuwerter Aa 19.45 uur ds. L. Blok; Ooltgensplaat 19.30 uur (bev. ambtsdr.) ds. De Heer; Ouddorp 19.30 uur ds. W.J. Karels; Ridderkerk 19.30 uur ds. De Leeuw; Ridderkerk-Slikkerveer 19.30 uur ds. Verweij; Tholen 19.30 uur ds. Van Dieren; Tricht-Geldermalsen 19.30 uur (voor de Evangelisatie) ds. Van Boven; Westkapelle 19.30 uur ds. Vermeij; Westzaan 19.30 uur ds. P. Mulder.

■ VRIJDAG 15 APRIL 2011

Barneveld-Zuid 13.30 uur (huw.bev.) ds. Bredeweg; Enkhuizen 14.30 uur (huw. bev.) ds. Heijkamp; Hendrik-Ido-Ambacht 14.00 uur (huw.bev.) ds. Joosse; Krabbendijke 15.00 uur (huw.bev.) ds. Van Krimpen.

■ EVANGELISATIESAMENKOMSTEN

Alkmaar ('t Wuiver 2-a) 10.00 en 16.30 uur ev. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur ev. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6-l) 9.30 en 15.30 uur ev. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2-c) 9.30 en 16.00 uur ev. S. de Visser; Merksem (Oude Bareellei 64) 10.00 en 17.00 uur ev. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30 uur ev. H.J. van den Boogaart.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

Indien de Heere wil en wij leven.

ADVERTENTIES

ELSPREET: te huur vakantiehuisje voor 2 personen v.a.g.v. bij bos en hei. Tel. 06.20915230.

Mooie **vakantiewoning bij boerderij** met veel dieren, waaronder paarden. Voor 2-6 personen. In **Sauerland**. Tel. 0049-2354 3293 www.hornbruch.de.vu

Woonruimte gezocht:

Vrouw, 30 jaar, zoekt woonruimte. met in ieder geval een slaapkamer en een woonkamer, sanitairgedeelte en keuken. werkzaam in de zorg. In ruime omgeving om

Bodegraven- Woerden.

voor september 2011 moet ik mijn huidige woning wegens bedrijfsomstandigheden verlaten. reactie naar; 0620724302 of e-mail mmcdeb@gmail.com

te koop/huur in Barneveld

goed onderhouden hoekwoning, 6 slaapkamers veel bergruimte en grote garage. Dichtbij centrum, scholen en kerken. inl.0342415282 of 0342415589

Te huur: Nieuwe, schone 4 pers.

chalet in Nunspeet bij het Veluwemeer. Pasen, Pinksteren en Hemelvaart nog vrij. Tel. 0345-558258 www.nunspeet-vakantie.nl

WALCHEREN 4 persoons

vakantiehuis aan de duinen bezet wk 27 t/m 34. Tel. 0626114521

Ommen te huur vakantiewoning

6 pers. in bosrijke omgeving www.boomblauwtje.nl

Oosterland (Zld): vak.huis te huur,

2/4 pers, mooi/gezellig, op erf, buitengebied, vrij uitzicht, CV, tel: 0111-644950

Te koop in Veenendaal

(Weegbree 50)

Mooi afgewerkt en gezellig driekamerappartement met veel lichtinval en op prachtige locatie. Bouwjaar 1997. Woonopp. 70 m². Vraagprijs € 184.900. Info: 0318-519316

VAKANTIE in de BETUWE!

Voor rust, ruimte en gezelligheid: Minicamping de VIJVERHOF in OMMEREN. Tevens gevraagd: **RECRA-HULP** vr wk 28 / 29 TE HUUR: vak.won. max. 10 pers. En caravan 4 pers. 0344-601973 www.vijverhof-ommeren.nl

Rust, ruimte, bos, water, fietsen, wandelen, vissen, kanoen, 7 pers, douche, wc, 3 slaapk., zwembad, recreatieteam. Huur onze ruime caravan op camping **De Wolfskuyl in Drenthe.** Bezet wk 27 t/m 31. Korting in voor en naseizoen. Tel. 0341-561699/ 06-23735516

NIEUWE UITGAVEN

DS. J.J. VAN ECKVELD EN
DS. B. VAN DER HEIDEN

Wat ik geloof

De twaalf artikelen van het algemeen ongetwijfeld christelijk geloof

In dit boek richten de auteurs zich vooral op jongeren. Ze laten zien dat de twaalf artikelen ook voor onze tijd nog alles te zeggen hebben. 139 blz. geb. 33123610

12,50

RALPH ERSKINE

Volhardt in het gebed

Veertien preken

Heel veel aspecten van het gebed worden in dit boek op onnavolgbare wijze verwoord. Erskine geeft antwoorden die op de Schrift zijn gefundeerd en heel pastoraal van karakter zijn.

212 blz. geb.

33123627

19,90

DS. B. LABEE

Jong zijn in twee werelden

Leven als Daniël en zijn vrienden

Op aansprekende wijze wordt het leven van Daniël en zijn vrienden in hun omgeving getekend, waarbij voortdurend de lijn naar het nu wordt getrokken.

126 blz. geb.

33123429

12,50

DS. P. VAN RUITENBURG

Opgestaan

Niet alleen voor de discipelen was het een wonder dat Gods Zoon was opgestaan. Ook voor ons kan de opstanding een heerlijk feit worden. Dit eerste deeltje van de serie 'Heilsfeiten' gaat over het belang van de opstanding en de rijke troost ervan voor arme zondaren.

155 blz. geb.

33123696

9,90

DS. P. VAN RUITENBURG

Heilig willen leven

Als God tot dankbaarheid stemt

Gods kinderen voeren een goede strijd. Dit boekje gaat over de ware heiligmaking. Wat is heilig leven, waarom wordt het van ons gevraagd, is het moeilijk, welke strijd brengt het mee, wat is de drijfveer om heilig te leven?

71 blz. geb. 33123818

9,90

THOMAS WATSON

Geestelijke vreugde

Gedachten over Psalm 1 vers 2

Een praktisch geschrift van een bekende puritein. Op onnavolgbare wijze, rijk aan krachtige en aansprekende beelden, wordt de tekst uitgelegd en toegepast.

126 blz. geb.

33123580

14,50

Den Hertog uitgeverij

Tel. (030) 637 34 34
E-mail: boeken@hertog.nl
www.hertog.nl

Elzenkade 6
Bedr.terrein 'Doornkade'
3992 AC Houten

IN UW BOEKHANDEL VERKRIJGBAAR

Te koop: Vrijstaand woonhuis met inpandige garage, Roestuin 51 te **Hendrik Ido Ambacht**. Bouwjaar 1980, woonopp. 270 m², inhoud 1833 m³, perceelopp. 372 m². Begane grond: L-vormige woonkamer, keuken, bijkeuken en werk/slaapkamer. 1e verdieping: 4 slaapkamers, badkamer met bad en toilet, aparte toilet, aparte douche, hobbyzolder boven garage. 2e verdieping: 2 grote zolderkamers, bergruimten en stookhok. Zeer geschikt voor groot gezin en/of kantoor aan huis. Vraagprijs € 495.000,- k.k., Inlichtingen via Makelaardij Wisse 078-6840292 of A. van den Berg 0180-490550. Bekijk de foto's van deze woning op www.wisse.nl

Vakantie Oostenrijk:
Te huur: luxe Chalet en Appartementen 2-9 pers., in omg. Saalbach-Hinterglemm / Zell am See, Kerkdiensten tijdens zomervakantie. Info: 0180-322181 / 06-51166845

Te huur: Gezellige vakantiewoning in buitengebied van **Bennekom**. Prachtig fiets- en wandelgebied. Max.4 pers. Buiten hoogseizoen ook 2 dg.,weekend en midweek. Info: hetvoorhuis@hotmail.com

www.campingdebeukenhof.com
tel 0528-331246

Heeft nog te Huur
Stacaravans in week
27,29,30,32,33,34
Chalets 4.p in week
27,31,32,33,34
Kampeerders ook Welkom

Ameland - Terschelling - Bakkeveen (frl) - Hardenberg (o)
chalets /stacars v.a. € 25 p.d
Tel. 0512-516096
zie www.vdsluisvakanties.nl

Vakantie op de Veluwe,
buiten Stroe. 4-persoons,
rust, ruimte en ontspanning
Bel 06-21420647 of mail;
molshoop@solcon.nl

ELEOS HEEFT OOG VOOR HET GEZIN

**HOE?
JE LEEST EROVER IN
DE NIEUWE ELEOSCRIP.T.**

**NOG GEEN LEZER?
KIJK OP WWW.ELEOS.NL/
ELEOSCRIP.T EN MELD JE
SNEL AAN VOOR EEN
GRATIS ABONNEMENT!**

Te Huur.
Vakantiewoning met garage,
Landelijk gelegen, mooie
fietsroutes. Kamer met
open keuken, nabij kerk
Ger. Gem. Terwolde de Vecht.
Nog vrij voor week 28 en
na week 32. Inl:0571-291486

LUNTEREN mooie omgeving van
BOS, HEIDE, een rustig gelegen
gezellig ing. **vakantiewoning**
tel. 0318 - 461624

Te huur van D.V. **2 t/m 22 juli.**
Onze middenwoning in
Veenendaal. Mail voor info:
vakantieveenendaal@kliksafe.nl

Te huur in **KAMPERLAND:**
rustig gel. vak. won. 2-10 pers.
Dicht bij Veerse meer en strand.
Bezet wk.18,27t/m32 en 34.
Tel. 0113-351899 of 06-20417592

in nood?
jongeren zijn welkom!
0183 - 51 06 58
info@leevoerderijheterfdeel.nl
www.leevoerderijheterfdeel.nl

Uitnodiging Open Middag Toevlucht

In december hebben wij de deuren van onze woonvoorziening in Middelburg geopend. We willen u graag de gelegenheid geven om een kijkje achter onze voordeur te nemen.

Wij nodigen u daarom van harte uit voor onze Open Middag op **vrijdag 8 april tussen 14.00 en 16.30 uur.**
Locatie: hoek van de Gerbranddylaan en de Nadorstweg in Middelburg. Een hapje en drankje staan voor u klaar.

Toevlucht Middelburg biedt een gastvrije en veilige woonomgeving voor:

- Bewoners van 55 jaar en ouder die op zoek zijn naar een rustige en uitnodigende woonomgeving.
- Jongeren vanaf 17 jaar die redelijk zelfstandig willen wonen, maar die vanwege psychische klachten extra structuur en toezicht wensen.
- Gasten die in onze logeerverblijven tot rust kunnen komen.

Toevlucht is onderdeel van Eleos, een landelijke instelling voor gereformeerde geestelijke gezondheidszorg. Toevlucht heeft ook een woonvorm in Kapelle en Wemeldinge.

Heeft u vragen, neemt u dan gerust contact op met Plonie Weststrate (locatiemanager):
(0113) 34 10 90 of
plonie.weststrate@eleos.nl

SHG biedt u passende zorg

Uitgaande van de Gereformeerde Gemeenten in Nederland biedt de SHG zorg die aansluit bij uw manier van leven. Bijbelse normen en waarden vormen daarin de basis voor uw en onze dagelijks levenshouding en mediagebruik.

DE GRATIS ZORGBROCHURE ZENDEN WIJ U GRAAG TOE

Kraamzorg

Bel 0187 - 48 91 73

b.g.g. 0342 - 49 21 55
ma - vr: 9.00 - 11.00 uur
en van 13.00 - 15.00 uur
vr: ook van 19.00 - 21.00 uur

Thuiszorg

Bel 0166 - 65 26 05

ma - vr: 9.00 - 11.00 uur
vr: ook van 19.00 - 21.00 uur

Dé inrichter voor Kerk, School en Kantoor

Showroom: Marconistraat 13, 4461 HH Goes
Postadres: Postbus 36, 4400 AA Yerseke
T 0113 57 29 07 F 0113 57 38 73
E info@piethoekman.nl M 06 53 15 47 11

HOEKMAN
GOES - YERSEKE

PSYCHOLOGENPRAKTIJK BROUWER

hulpverlening aan kinderen,
jongeren en volwassenen

RIDDERKERK

Verlengde Kerkweg 11

BARNEVELD

Wilhelminastraat 14

METEREN (GELDERMALSEN)

Dorpsstraat 18

Bel voor informatie of aanmelding:
0180 - 42 69 55
of kijk op www.psychbrouwer.nl

Begrafenisverzorging Kamsteeg

Waar u ook woont, wij zijn dag en nacht bereikbaar
Wij verzorgen alleen begravenissen

0183 - 44 94 94

Beatrixstraat 25 - 4281 LP Andel
www.begravenisverzorgingkamsteeg.nl

Voor Werkendam: A.L. Bor, tel. 0183-512859

Een respect- en stijlvolle
uitvaart is onze zorg

begravenisverzorging

Wij verzorgen begravenissen
(geen crematies) op de gehele Veluwe,
in Kampen e.o. en in Rijssen e.o.

Begravenisverzoorgers

G. v.d. Berg | D. Markusse | B.F. Nijhof | B. Vos

Nunspeet, Elburg e.o. T (0341) 253 813
Kampen e.o. T (038) 3332 383
Rijssen e.o. T (0548) 540 053
overige plaatsen en b.g.g. T (0577) 401 689

Begravenisverzorging Vos

Aardhuisweg 74, 3888 MG Uddel
T (0577) 401 689

Vertrouwd verzoorgd

Karel Pul begravenisverzorging

- Dag en nacht bereikbaar voor persoonlijke zorg
- Wij verzorgen begravenissen op de gehele Veluwe en omliggende plaatsen

Tel. 0341-562757 www.karelpul.nl
Korpersteeg 24a, 3853 LD Ermelo

PSYCHOSOCIALE ZORG

VERPLEGING

PERSOONLIJKE VERZORGING

PALLIATIEVE ZORG

MANTELZORGONDERSTEUNING

HULP BIJ HET HUISHOUDEN

Zorglijn: (010) 264 07 77
www.agathos-thuiszorg.nl

ZORG DIE BIJ U PAST.

WIJ HELPEN HAAR VERDER

We zijn er voor kinderen, jongeren en volwassenen die last hebben van psychische klachten. Wie tijdig hulp zoekt, kan met een beperkt aantal gesprekken al vooruit geholpen worden. Kijk op www.optiment.eu

OptiMent is er voor u en jou in: Amersfoort ■ Dordrecht

■ Nieuwegein ■ Stellendam ■ Veenendaal

■ Woudenberg ■ Zwolle

nu ook in Zeist

SNEL EN
LAAGDREMPelige
HULP BIJ O.A.:

- depressie
- rouwverwerking
- relatieproblemen
- overspannenheid
- identiteitsproblemen

OPTIMENT

ONDERDEEL VAN ELEOS

mensen tot groei en bloei brengen

Te koop gevraagd:
THEOLOGISCHE BOEKEN
 Antiquariaat Den Hertog
 dhr. G.J. Zwoferink
 Elzenkade 6, 3992 AC Houten,
 Tel. 030-6346681

Reformatische Psychologenpraktijk Nederland

Identiteitsbewust, Persoonlijk, Vertrouwelijk, Doelgericht

Wij bieden identiteit bewuste hulp aan **kinderen, jongeren en volwassenen** met o.a.:

- Relatieproblemen
- Opvoedingsvragen
- Gedragsproblemen
- Gezinsproblemen
- Persoonlijke problematiek (zoals Depressie, Angst, Identiteitsvragen)
- Arbeidsproblemen
- Autistisch Spectrum Stoornis

Tevens bieden wij hulp bij PGB aanvragen en verlenen.

Voor meer informatie of aanmelding:
010 - 483 64 08
Vestigingslocatie: Alblasserdam
 info@rpnderland.nl www.rpnderland.nl

Rust en ontspanning in de prachtige Eifel! Ruime appartementen te huur. Inl.: 0049 6594 258990 en www.huizesolagrati.nl

begrafenisverzorging Den Hollander

Begravenissen in Vlaardingen, Rotterdam, Gouda, Den Haag en omstreken.
 Opbaarmogelijkheden in een door u gewenst uitvaartcentrum of thuis met koeling.
 Geen crematies.

 T. den Hollander
 P.N. den Hollander
 Mozartlaan 13
 3131 ES Vlaardingen
Tel. 010 - 4600509
www.begravenisverzorgingdenhollander.nl

Voor het leveren en leggen van **na-tuurstenen- en keramische vloeren**. Alleen eerste klas kwaliteit en steeds de **laagste prijs**. Tegelzettersbedrijf **J. Slingerland**, 0184-611917.

Zorg...
 Respect...
 Aandacht...
 Geen crematies...

Walcheren, Noord- en Zuid-Beveland

Tel. 0118-616012 of 0113-342304

Van Horssen bv
 BOEKHANDEL & UITGEVERIJ

Dorpsstraat 100 - 3881 BE PUTTEN
 Tel. 0341 36 22 77 - info@van-horssen.com
www.van-horssen.com

Het juiste adres voor:
 Bijbels, Theologische boeken, Leesboeken
 voor jong en oud, Voordeelboeken,
 Tweedehands, CD's en bladmuziek.

Voor een waardige en stijlvolle verzorging van begrafenissen

met aandacht voor uw persoonlijke wensen.
 In alle rust, vertrouwelijk en met bescheidenheid.

Wij verzorgen alléén begrafenissen door het gehele land en zijn dag en nacht persoonlijk bereikbaar.
 • H.de Jongh • P.H. van der Leer • D.D.E. Melieste.

Begravenisonderneming de Jongh
 Hardinxveld-Giessendam T (0184) 611 154
 Waardenburg T (0418) 652 039
 Werkendam T (0183) 701 017

www.begravenisondernemingdejongh.nl

Tom van Hell Fotografie

Buirdsreportages vanaf € 750 incl. album
 Familiefotografie 033 2774445
 Bedrijfsfotografie. 06 27122967
www.tomvanhell.nl
 Reportage incl. professioneel digitaal album
 40 x 30 cm 50 blz voor € 975

kina
 begravenisverzorging

Tel. (010) 458 31 12

Dag en nacht bereikbaar Overal te ontbieden

D.W. Schipper J. Kooijman
 010-450 66 26 0182-58 39 32
 Capelle a/d IJssel Gouda

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

Alberta / Canada
Vakantiewoning - 2 tot 8 pers.
noblefordvacations@yahoo.com
 Tel. 001-403-381-4971.

HARKES Persoonlijke zorg voor uw begravenis
 Begravenissen

Telefoon (0172) 21 21 22

Dokter Hamburgerlaan 59 - 2771 JR Boskoop

Wij verzorgen alleen begrafenissen
 Dag en nacht bereikbaar - overal te ontbieden

Voor een zorgzame begeleiding

KOSTER
 Begravenisonderneming

Barneveld,
 Scherpenzeel e.o.
 A. Koster
 Telefoon: 033 277 0555

Kantoor: Stationsweg 411
 3925 CD Scherpenzeel

Centraal nummer (24 uur):
 033 277 0555

De Saambinder
 Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur:
 ds. G.J. van Aalst

Bijdragen van medewerkers en boeken ter recensie aan:

ds. G.J. van Aalst,
 Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
 tel. 0186-576990, fax 0186-575105
 e-mail: gjvanaalst@kliksafe.nl

Redacteur: ds. C. Neele

Meditaties aan:

ds. C. Neele,
 Hyacinthenstraat 1, 2161 XN Lisse,
 tel. 0252-413800, fax 0252-420471
 e-mail: c.neele@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten aan:

redactie-secretaris: J.J. Verhage
 Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk,
 tel. 0180-420865, fax 0180-423583
 E-mail: jj.verhage@kliksafe.nl

Aanlevertijd:

Uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk aan:

Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
 postbus 608, 3440 AP Woerden,
 tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
 e-mail: saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan:

Drukkerij Verloop,
 postbus 33, 2950 AA Alblasserdam
 tel. 078-6912899, fax 078-6919536
 e-mail: saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen **uiterlijk donderdag vóór de week van verschijning** aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties **uiterlijk maandagmorgen 9 uur**.

Advertenties € 0,95 per mm.
 Familieberichten € 0,40 per mm.
 Deze prijzen zijn excl. 19% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
 Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
 postbus 608, 3440 AP Woerden,
 tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
 e-mail: saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden:

Postbanknr. 64327 t.n.v. De Saambinder-
 abonnementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):
 voor Nederland: € 12,00 per halfjaar
 (te betalen per 1 april en 1 oktober);
 voor het buitenland:
 € 24,- per jaar + extra portkosten.
 Canada \$ 115,-; USA \$ 115,-.

Correspondentieadres Noord-Amerika:

Mr. Clarence Bleeker, 1233 Leffingwell Av,
 N.E., Grand Rapids, Michigan, U.S.A. 49505.

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

Belijdenisgeschenken van blijvende waarde

Wegwijzer
Bijbels dagboek voor jongeren
27 predikanten van de Gereformeerde Gemeenten werkten mee aan dit Bijbels dagboek voor jongeren vanaf 16 jaar.

Leer mij Uw weg
Thomas Watson
Watson brengt door middel van beeldspraak de boodschap van Gods Woord dicht aan het hart van zijn hoorders. Citaat uit het dagboek: 'Een lui christen is als een bange soldaat die niet bereid is om een kasteel te bestormen.'

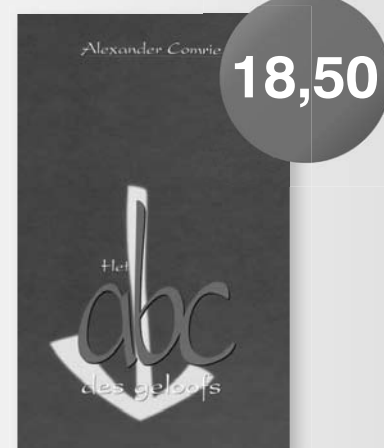
Geloven & belijden
Ds. W. Harinck
Weten wij wat wij geloven en belijden? Dagboek over de Nederlandse Geloofsbelijdenis.

Een gebed voor onderweg
D. Rosbergen
Iedere bede van het volmaakte gebed wordt afzonderlijk besproken en uitgelegd naar aanleiding van een Bijbelgedeelte. Deze Bijbelstudies voor jongeren zijn geschikt voor persoonlijke overdenking en voor gebruik in verenigingsverband.

Augustinus en jij
Sijmen Nentjes
Wat kunnen Nederlandse jongeren uit de 21e eeuw leren van Augustinus, een Afrikaan uit de vierde eeuw? Veel, want het leven van Augustinus is heel herkenbaar voor de jeugd van nu.

Het ABC des geloofs
Alexander Comrie
Toelichting op allerlei begrippen rond het Zaligmakend geloof. Een bijzonder boek vol wijze geloofslessen voor jong en oud.

Lees het eerste hoofdstuk op www.debanier.nl

Kijk op www.debanier.nl voor meer informatie of ga direct naar de boekhandel